

**सहकारी पाणी वापर संस्थांची नोंदणी
जलसंपदा विभागाकडे वर्ग करणेबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्र. सीडीए-१०१५/(३१/१५)/लाक्षेवि (कामे)

मंत्रालय, मुंबई. ४०० ०३२.

दिनांक:- ०६.०४.२०१६

- संदर्भ:-** १) शासन निर्णय क्र. मजसुप्र १००६/(३८९/२००६)/लाक्षेवि (कामे), दि. १८.१२.२००६.
२) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाचे पत्र क्र. सीएसएल १५०६/प्र.क्र.६७३/१५-स,
दिनांक ३.३.२००७.

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन (मसिंपशेव्य) अधिनियम, २००५ व त्याचे नियम २००६ हे विधानमंडळाने पारित केले असून या कायद्यान्वये राज्यातील सर्व प्रकल्पांच्या लाभक्षेत्रात पाणी वापर संस्था करावयाच्या आहेत. या कायद्यातील तरतुदीनुसार पाणी वापर संस्थांना सिंचन व्यवस्थापनाचे अधिकार, पाणी हक्क व इतर अनेक फायदे मिळतात ते सहकारी पाणी वापर संस्थांना मिळत नाही.

सदरचा कायदा होण्यापूर्वी राज्यातील पाटबंधारे प्रकल्पांवर पाणी वापर संस्थांची नोंदणी महाराष्ट्र सहकारी संस्था (मससं) अधिनियम, १९६० अनुसार करण्यात आली होती. आज अखेर सहकार कायद्यांतर्गत १०.७२ लक्ष हेक्टरवर २८३२ सहकारी पाणी वापर संस्था कार्यरत आहेत.

जलसंपदा विभागाने सहकार विभागाच्या सहमतीने सहकारी पाणी वापर संस्थांची नोंदणी जलसंपदा विभागाकडे वर्ग करण्यासाठी शासन निर्णय क्रमांक: मजसुप्र १००६/(३८९/२००६)/लाक्षेवि (कामे), दिनांक १८.१२.२००६ अन्वये निर्गमित केला होता. सदर शासन निर्णयान्वये जलसंपदा विभागाकडे कार्यरत असलेल्या सहकारी पाणी वापर संस्था या विभागाकडे वर्ग करणे अपेक्षित होते.

त्यानंतर या शासन निर्णयात काही बदल करण्याचे नियोजित असल्याने सहकार विभागाने त्यांचे पत्र क्रमांक - सीएसएल-१५०६/प्र.क्र.६७३/७स, दिनांक ०३.०३.२००७ अन्वये क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाही न करण्याचे निर्देश दिले होते.

आता दिनांक १४.०९.२०१५ रोजी दोन्ही विभागाच्या सर्व संबंधित क्षेत्रिय अधिकारी, पाणी वापर संस्था यांच्या समवेत विचारविनियम होऊन विषयांकित प्रकरणी निर्णय घेण्यात आला. त्या अनुषंगाने क्षेत्रिय स्तरावर पाणी वापर संस्थांची नोंदणी व दि. १८.१२.२००६ च्या शासन निर्णयानुसार कार्यवाही करण्यासाठी विचाराधीन होते.

शासन निर्णय:-

- १) जलसंपदा विभागाने सहकार विभागाच्या सहमतीने निर्गमित केलेला शासन निर्णय क्र. मजसुप्र-१००६/(३८९/२००६)/लाक्षेवि (कामे), दिनांक १८.१२.२००६ प्रमाणे सहकारी पाणी वापर संस्था जलसंपदा विभागाकडे वर्ग करण्याची कार्यवाही करावी.

- २) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने निर्गमित केलेले संदर्भ क्र.२ येथील पत्र त्या विभागाच्या सहमतीने या शासन निर्णयान्वये रद्द करण्यात येत आहे.
- ३) प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रात पाणी वापर संस्थेच्या स्थापनेसाठी व संपूर्ण सिंचन व्यवस्थापन शेतकऱ्यांच्या हाती देण्यासाठी महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन (मसिंपशेव्य) अधिनियम, २००५ हा कायदा या विभागाने केला असल्याने आता यापुढे प्रकल्पांच्या लाभक्षेत्रात पाणी वापर संस्थांची नोंदणी सहकार कायदा १९६० अन्वये करण्यात येणार नाही. तथापि, अधिसूचित नद्या, नाले व प्रकल्पाचे लाभक्षेत्र वगळता अन्य ठिकाणी सहकार कायद्यातील तरतूदीनुसार सहकारी पाणी वापर संस्था स्थापन करता येतील.
- ४) सिंचन प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील सद्या कार्यरत असलेल्या सहकारी पाणी वापर संस्था आता यापुढे महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम २००५ अन्वये वर्ग करण्यात येत असून सर्व पाणी वापर संस्थांच्या नावातील “सहकारी” हा शब्द वगळण्यात येत आहे व सहकार कायद्या अंतर्गत स्वीकृत केलेले उपविधी रद्द करण्यात येत आहेत.
- ५) सदरचा शासन निर्णय सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १०/१३-स दिनांक २६.०३.२०१६ अन्वये त्यांच्या प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०४०६१७४०१५९७२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(स.कों.सब्बीनवार)
उप सचिव (लाक्षेवि)

प्रति,

१. मा. मंत्री (जलसंपदा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. राज्यमंत्री (जलसंपदा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानपरिषद), विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानसभा), विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. प्रधान सचिव, सहकार व पणन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई

९. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
यांना विनंती करण्यात येते की, सदर शासन निर्णयाच्या प्रती सर्व सहनिबंधक, जिल्हा
उपनिबंधक सहकारी संस्था तसेच सहायक निबंधक, सहकारी संस्था यांना
आपल्यामार्फत कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात याव्यात.
१०. सर्व कार्यकारी संचालक, पाटबंधारे विकास महामंडळ
११. महासंचालक, जल व भूमी व्यवस्थापन संस्था (वाल्मी), औरंगाबाद
१२. मुख्य अभियंता (पा) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग
१४. सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग
१५. सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग
१६. सर्व उप सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय
१७. अधीक्षक अभियंता, प्रकल्प तयारी व्यवस्थापन कक्ष, मंत्रालय, मुंबई
१८. लाक्षेवि (कामे) संग्रहार्थ.